

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/78654 GK-117

Sayı : 72079556-610- 185
Konu : Soru Önergesi (7/78654)

30.03/2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.03.2023 tarihli ve 1177027 sayılı yazımız.

İlgi yazı ekinde alınan İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut TANAL tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/78654 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni (4 sayfa)

İstanbul Milletvekili Sayın **Mahmut TANAL**'a Ait 7/78654 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Deprem nedeniyle Bakanlığımıza bağlı kuruluşlarda kalmakta iken vefat eden veya yaralanan engelli veya yaşlımız bulunmamaktadır. Deprem bölgesinde Bakanlığımıza bağlı 66 engelli ve yaşlı bakım kuruluşumuzdan 5.252 engelli ve yaşlımız hizmet almaktayken; Adıyaman, Hatay, Maraş, Malatya, Gaziantep'te hizmet veren kuruluşlarımızdan 1.133 engelli ve 533 yaşlımız farklı illerde bulunan kuruluşlarımıza tedbiren ivedikle yerleştirilmiştir.

Boşaltılan kuruluşlarımızın sağlam raporu çıkar çıkmaz bu kuruluşlarımız bölgedeki engelli ve yaşlı vatandaşlarımızın hizmetine açılarak onlara güvenli alanlar sağlanmaktadır.

Bunun yanı sıra deprem bölgesinde kurulan çadır kentlerde ve hastanelerde tedavisi tamamlanarak taburcu olan veya taburcu olacak engelli ve yaşlı vatandaşlarımızdan profesyonel bakıma ihtiyacı olanların tespit edilmesi amacıyla ekiplerimiz sahada çalışmalarını tüm hızıyla devam ettirmektedir.

Bu kapsamda; ekiplerimiz tarafından tespit edilen profesyonel bakıma ihtiyacı olan 249 yaşlı ve 870 engelli olmak üzere 1.119 vatandaşımız koruma ve bakım altına alınmış olup, farklı illerde bulunan yatılı kuruluşlarımıza yerleştirilerek ve bakımların gerçekleştirilmektedir. Sosyal inceleme yapılarak her gün profesyonel bakıma ihtiyacı olan engelli ve yaşlılar deprem bölgesinden farklı illerde bulunan kuruluşlarımıza yerleştirilmekte ve onlara güvenli ortamlar oluşturularak bakım hizmeti ve psiko-sosyal destek verilmektedir.

Gerek kuruluşlarımızdan diğer illere nakli yapılan gerekse sahada bakım ihtiyacı olduğu tespit edilerek kuruluşlarda korunma ve bakım altına alınan engelli ve yaşlı vatandaşlarımızın aileleri, yakınları aranarak güvende oldukları bilgisi paylaşmakta ve görüşmeleri sağlanmaktadır.

Öte yandan; Adana, Osmaniye, Kahramanmaraş ve Mersin illerinde bulunan 5 gündüzlü hizmet merkezinde 420 kapasite ile bakım ihtiyacı olmayan engelli ve yaşlı depremzede vatandaşa barınma hizmeti verilmektedir.

Deprem bölgesinden tahliye edilerek KYK'na bağlı yurtlara ve otellere yerleşen vatandaşlar uzman ekiplerimiz tarafından ziyaret edilmekte, sosyal inceleme yapılmakta ve bakım ihtiyacı olan engelli ve yaşlılar ivedi bir şekilde yatılı kuruluşlarımıza yerleştirilmekte, barınma ve bakım hizmeti sunulmaktadır.

Diğer taraftan, 15.12.2022 tarihinde Sağlık Bakanlığı tarafından raporların geçerlilik süresi 30.06.2023 tarihine kadar uzatılmıştır.

Bu süreçte en büyük paydaşımız olan sivil toplum kuruluşlarının tespit ettiği vatandaşlarımıza Bakanlığımız hizmetlerini hızlı bir şekilde ulaştırmak için bir "Engelli ve Yaşlı Vatandaşlar İçin Deprem Destek WhatsApp" hattı ivedilikle depremin olduğu ikinci gün itibarıyla kurulmuştur. Sivil toplum kuruluşlarından veya bizzat engelli veya yaşlı vatandaşlarımızdan gelen talepler ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliğinde çözüme kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Bugüne kadar bu WhatsApp hattı üzerinden gıda, tahliye, kurum bakımına alınma, tekerlekli sandalye, ilaç vb. toplam 4.231 talep alınmış olup ilgili kurum ve kuruluşlar ile iş birliğinde karşılanmıştır.

Öte yandan işitme engelli vatandaşlarımıza destek olmak amacıyla Bakanlığımız koordinasyonunda; Bakanlığımız bünyesinde görevli işaret dili tercümanları ile farklı sivil toplum kuruluşları ve bireysel gönüllü işaret dili tercümanlarından oluşan 120 kişilik ekip,

depremin ilk gününden itibaren işitme engelli vatandaşlarımızla daha hızlı iletişim kurmak, ihtiyaçlarını karşılamak üzere sahada çalışmalarını sürdürmektedir. Bugün itibarıyla; 330 işitme engelli vatandaş tahliye edilerek farklı şehirlerdeki otel ve KYK'na bağlı yurtlara yerleştirilmiştir. 500'den fazla işitme engelli vatandaşa 2.403 kutu (14.418 adet) pil, 216 cihaz ve 15 implant kablo, 60 implant başvurusu ve 140 çadır desteği sağlanmıştır. Afetin yaşandığı ilk günden itibaren yaklaşık 2.100 işitme engelli depremzede vatandaşımıza taleplerini karşılamak, farklı kurum ve kuruluşlarla iletişimlerini sağlamak üzere tercümanlık hizmeti verilmiştir.

10.02.2023 tarihinde deprem bölgesinde 53.633 kadın, 64.294 erkek olmak üzere 117.927 engelli bireye toplam 505.269.312,21TL ve 10.03.2023 tarihinde, 53.275 kadın, 63.990 erkek olmak üzere 117.265 engelli bireye toplam 503.820.868,93 TL evde bakım yardımı ödemesi gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımıza bağlı kuruluşlarda acil durum ve afet planları bulunmaktadır. Bu kapsamda koruyucu önlemler, erken tespit, kontrol, kuruluşun tahliyesi, kullanılacak alternatif alanlar, kullanılacak malzemelerin temini, iş birliği yapılacak kurumlarla organizasyonun nasıl yapılacağı, afet ve acil durumlarda ve sonrasında neler yapılacağı, bunları yapacak personelin görevlendirilmeleri ve yedekleri ile sivil savunma ile ilgili iş ve işlemler düzenlenmiştir. Bu planlar, afet ve acil durum il müdürlükleri ile koordinasyon içerisinde düzenlenmektedir.

Deprem felaketi yaşanmadan önce Bakanlığımız tarafından korunma ve bakım altında olan engelli ve yaşlı bireylerin; afet ya da acil durumlara karşı hazırlıklı olma, bu durumlar sırasında uygun becerileri sergileyip gerekli girişimlerde bulunma, afet ve acil durumlar sonrasında gereksinimlerini karşılayabilme gibi konularda ek ya da özelleştirilmiş hizmet ya da uyarlamaların geliştirilmesi, afet ve acil durum planlarının revize edilmesi amacıyla "Engelli ve Yaşlı Alanında Uzun Dönemli Bakım Hizmeti Sunan Kuruluşlarda Afet ve Acil Durum Planı Geliştirilmesi Proje"si hazırlanmış olup genel bütçeden pay ayrılmıştır. Proje 2023 yılı itibarıyla uygulanmaya başlanmıştır.

Engelli ve yaşlı bireylerin afet ve acil durumlarda minimum seviyede bu olumsuz durumu atlatalmaları/kurtulmaları için engelli ve yaşlılarımız ile birlikte personelin de eğitilmesi, afet ve acil durum planlarının revize edilerek kuruluşların olumsuz durumlara hazırlıklı koruyucu ve önleyici çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Engelli bireylerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebildikleri içermeci bir toplum inşa etmek vizyonunu ortaya koyan 2030 Engelsiz Vizyon Belgesi'nin uygulama aracı olan, Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili tüm taraflarla iş birliğinde katılımcı bir anlayışla hazırlanan ilk Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı (2023-2025) 2 Aralık 2022 tarihinde kamuoyuyla paylaşılmış olup Eylem Planı'nın tüm taraflarca hassasiyetle uygulanmasına yönelik olarak 2023/4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 3 Şubat 2023 tarih ve 32093 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Eylem Planı kapsamında; 'Afet ve İnsani Bakımdan Acil Durumlar' politika alanı kapsamında, afet ve insani bakımdan acil durumlara ilişkin risk azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme çalışmalarının engelli bireyler açısından içermeci ve sürdürülebilir bir yaklaşımla gerçekleştirilmesi hedefiyle aşağıda yer alan 2 eylem alanında 10 faaliyet öngörülerek faaliyetlerin uygulama süreci başlamıştır:

1. Afet ve insani bakımdan acil durumlara ilişkin planlamaların uluslararası standartlar çerçevesinde engelliler açısından içermeci bir anlayışla geliştirilmesi eylem alanına yönelik aşağıdaki faaliyetler benimsenmiştir:

- Afet ve insani bakımdan acil durumlarda engelli bireyler açısından engel durumları gözetilerek alınması gereken tedbirlere ilişkin iyi uygulama örnekleri araştırılarak raporlanacaktır.

- Uluslararası standartların ülkemizde uygulanabilmesine yönelik etki ve boşluk analizi yapılarak sonuçları taraflarla paylaşılacaktır.

- Afet ve insani bakımdan acil durumlarda engelli bireyler açısından engel durumları gözetilerek alınması gereken tedbirler konusunda ulusal mevzuat taraması yapılarak mevzuatın güçlendirilmesine yönelik revizyon çalışması yapılacaktır.

- Afet ve insani bakımdan acil durumlara ilişkin veri toplama, risk değerlendirme ve afet riski azaltma planlarının hazırlık çalışmalarında engelli bireylerin temsili güçlendirilecektir.

- Afet ve acil durumlarda, bakım kuruluşlarında engellilik kapsayıcı önlemlerin uygulanmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

- Afet ve acil durumlarda alınması gereken engellilik kapsayıcı tedbirler konusunda bakım kuruluşlarında görevli personel ile evde bakım aylığı alan engelli bireylerin ailelerine yönelik farkındalık çalışmaları yapılacaktır.

- Okullarda afet ve insani bakımdan acil durumlarda alınması gereken engellilik kapsayıcı tedbirlere ilişkin olarak okul yönetimi, öğretmenler ve öğrencilere yönelik farkındalık çalışmaları yapılacaktır.

- Üniversitelerde afet ve insani bakımdan acil durumlarda alınması gereken engellilik kapsayıcı tedbirlere ilişkin olarak üniversitelere yönelik farkındalık çalışmaları yapılacaktır.

- İşyerlerinde afet ve acil durumlarda alınması gereken engellilik kapsayıcı tedbirlerin belirlenmesine yönelik çalışma yapılacaktır.

2. Afet ve insani bakımdan acil durumlar sonrasında uygulanacak yeniden inşa, yeniden yerleşim ve rehabilitasyon çalışmalarının engelli bireylerin özel gereksinimlerine uygun ve erişilebilir biçimde gerçekleştirilmesi eylem alanına yönelik aşağıdaki faaliyet benimsenmiştir:

- Afet ve insani bakımdan acil durumlar sonrası yeniden inşa, yeniden yerleşim ve rehabilitasyon çalışmalarında engellilik kapsayıcı uygulamaların belirlenmesine yönelik ihtiyaç analizi yapılacaktır.

Yaşanan tüm bu gelişmelerin engelli bireylerin yaşamlarında karşılık bulabilmesi için hak ve hizmetlere erişim açısından anahtar bir işleve sahip olan erişilebilirlik kapsamında ülkemizde “TS 9111: Engelliler ve hareket kısıtlılığı bulunan kişiler için binalarda ulaşılabilirlik gerekleri” uygulanması zorunlu standart olarak erişilebilirlik alanında dikkate alınmaktadır. 2011 yılında kapsamlı revizyon ile yayımlanan bu Standart (TS 9111) acil durum tahliye güzergahlarının erişilebilirliği, çıkışlar, acil durum iletişimi gibi hususları düzenlemektedir. Standartın güncel ihtiyaçlara cevap vermesi ve Bakanlığımızca yayımlanan “Erişilebilirlik Kılavuzu” ile getirilen yeni uygulama ilkelerine uygun hale getirilmesi için Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ile bilgi alışverişi yapılmaktadır. Bu çerçevede başlatılan çalışmada Revizyon Taslağına eklenmesi için Bakanlığımızca, 2021 yılında düzenlenen Uluslararası Katılımlı Acil Durum ve Tahliye Planları

ile Sistemlerinin Erişilebilirliği ve Acil Durum Erişilebilirliği: Standart ltlerinin Geliştirilmesi alıştaylarında elde edilen sonuçlarda yer alan “afet müdahale planları, tahliye sandalyesi, su baskını kaçış yönlendirmesi, acil çıkış kapıları, görünürlük, eşya sabitleme tedbiri, farklı ihtiyaçları olan kişiler ve yaşlılar için kategorileştirilen tahliye planlaması, tahliye için kat planı yer seçimi; ayrıca erken uyarı sistemleri, toplanma alanlarının işaretlenmesi, farklı dillerde anons yapılması ve ulaşım tesislerinde büyük bilgilendirme ekranları”nın, temel erişilebilirlik ve işaretleme ve acil durum iletişimi konularında yer alması için TSE’ye bilgi verilmiştir.

AFAD tarafından erişilebilir konteyner kentler oluşturulması, engelli ve yaşlılarımıza uygun WC ve duş kabini temini devam etmektedir.